

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
Dhr. drs. G.J. Buitendijk
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8479	2015-0000610434	
betreft	ons kenmerk	datum
Wet raadgevend referendum	ECLBR/U201501758	2 november 2015

Geachte heer Buitendijk,

In uw brief van 19 oktober geeft u aan dat nu duidelijk is dat begin 2016 er een eerste (nationaal) raadplegend referendum gehouden wordt. Gemeenten zullen praktische uitvoering op zich nemen. De organisatie van een referendum is vrijwel gelijk aan de organisatie van een Tweede Kamer verkiezing.

Op basis van artikel 108 Gemeentewet zal het Rijk de kosten die gemeenten maken voor de uitvoering van deze nieuwe taak vergoeden. Op 8 april 2015 heeft de toenmalige voorzitter van de VNG, mevrouw Jorritsma in een Bestuurlijk Financieel overleg deze kostenvergoeding ter sprake gebracht. Aangegeven is dat het lastig is om in te schatten hoeveel referenda er per jaar georganiseerd gaan worden, daarom moeten de kosten op basis van nacalculatie achteraf verrekend worden.

U geeft in uw brief aan dat er in het Gemeentefonds een bedrag beschikbaar komt van € 20 miljoen voor het organiseren van een referendum. De commissie Van Beek heeft de kosten van de Tweede Kamerverkiezing uit 2012 laten onderzoeken¹. De kosten van gemeenten voor het organiseren van deze verkiezing bedroegen € 42,2 miljoen. Het organiseren van een landelijk referendum is vrijwel gelijk aan het organiseren van een Tweede Kamerverkiezing. De VNG heeft op basis van de gegevens uit het rapport een snelle berekening gemaakt naar de gevolgen van deze halvering van het benodigde budget. De consequentie is dat slechts een kwart tot een derde van het aantal stemlokalen ingericht kan worden. De VNG maakt zich zorgen over de gevolgen voor de toegankelijkheid van het stemproces voor de burger. Niet alleen zullen veel kiezers verder moet reizen naar het stembureau, ook is de kans groot dat er lange wachtrijen zullen ontstaan.

---

¹ Onderzoek naar de kosten van gemeenten bij de organisatie en uitvoering van verkiezingen, 13 december 2013, SIRA consulting.

U geeft aan op korte termijn met gemeenten te willen praten over de mogelijkheden om de organisatie van het referendum efficiënt en effectief te organiseren. Wij hebben er alle vertrouwen in dat gemeenten zullen meewerken aan een optimale organisatie. Wij vragen met klem uw aandacht voor de toegankelijkheid van het stemproces voor de burger. Wij maken dan ook graag van uw uitnodiging gebruik om bij deze gesprekken met gemeenten aanwezig te zijn.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop that starts at the bottom left, goes up and around to the right, then down and back to the left, ending with a small upward stroke.

J. Kriens
Voorzitter directieraad